

Námsskipan – Heilsuskúli Føroya

Innihaldsyvirlit

Námsskipan – Heilsuskúli Føroya	2
Innihaldsyvirlit	2
Yvirskipað endamál við útbúgvingunum	3
Førleikamál fyri heilsuhjálparaútbúgvingina	3
Førleikamál fyri heilsurøktaraútbúgvingina.....	4
Skipan av útbúgvingunum	5
Útbúgvingarbók	5
Persónlig útbúgvingarætlan.....	5
KT í útbúgvingunum.....	6
Samstarv millum skúla og starvsvenjing	6
Tíðarætlan og bygnaður	6
Skúlaparturin - innihald og skipan	8
Lærugreinar og tímatal	8
Starvsvenjingarparturin – innihald og skipan	10
Heilsuhjálparaútbúgvingin	10
Heilsurøktaraútbúgvingin.....	10
Vegleiðing í starvsvenjingarpartinum	11
KT í starvsvenjingini.....	12
Kravarðar samrøður í starvsvenjingarpartinum	12
Metingar, støðumet og próvtøkur.....	12
Støðumet í starvsvenjingarpartinum	12
Taksonomi í málunum fyri starvsvenjing	12
Tá næmingur ikki stendur starvsvenjingina	13
Ávegis støðumet í skúlapartinum.....	13
Endaligar próvtøkur	15
Heilsuhjálparaútbúgvingin	15
Heilsurøktaraútbúgvingin.....	15
Frávik og avriksflutningur	16
Vegleiðing sernámsfrøðilig hjálp.....	16
Frávera	16
Næmingurin kann eftirkanna sína fráveru í talgildari skipan.	16
Farloyvi	16
Kærur, sambært kunngerð.....	17
Skilhald	17
Góðkenning av starvsvenjingarplássum.....	18
Mál fyri starvsvenjing I og II - heilsuhjálparaútbúgvingin	19
Mál fyri starvsvenjing 1, 2 og 3 í heilsurøktaraútbúgvingini.....	21
Bilag: Vegleiðaraskeið	23
Endamál vegleiðaraskeið	23

Yvirskipað endamál við útbúgvingunum

- at geva næmingunum yrkisfakligan førleika at røkja stuðuls-, røktar-, sjúkrarøktar og umsorganaruppgávur á almanna- og heilsuøkinum
- geva næmingunum almennan lestrarførleika, ið er grundarlag undir víðari útbúgving
- menna innlit næmingsins um samfelagsviðurskifti, eisini í yrkisligum høpi og
- at menna persónligar førleikar og læringarførleikar

Førleikamál fyri heilsuhjálparaútbúgvingina

1. Næmingurin dugir sjálvstøðugt og í tvørfakligum samstarvi at útinna arbeiðið sum heilsuhjálpari sambært siðfrøðiligu og lógfestu reglunum, sum fylgja við ábyrgdini sum útbúgvandi starvsfólk í almannaverkinum og sambært ásettum dygdarskipanum, undir hesum áseting av tí tænaustøði, sum er galdandi fyri arbeiðsøki heilsuhjálparans.
2. Næmingurin dugir at virka sjálvstøðugt og fakliga grundað, tá broytingar eygleiðast í likamligu, sálarligu og sosialu heilsustøðu borgarans og dugir at nýta amboð til at varnast hesar broytingar tíðliga.
3. Næmingurin kennir mun á einføldum og samansettum borgaratilgongdum og dugir at samstarva professionelt við atlit til egnan førleika.
4. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at veita praktiska og persónliga hjálp til borgarar, har tilgongdin er endurmennandi.
5. Næmingurin dugir í samstarvi við borgaran at stuðla undir tilrættisleggjan og samanhang í gerandisdegi borgarans.
6. Næmingurin dugir í tí endurmennandi arbeiðnum at stuðla borgaranum í vitbornum/intellektuelum, sosialum, mentanarligum, likamligum og skapandi virksemini við virðing fyri orku og sjálvsavgerðarrætti borgarans, og fáa avvarandi við.
7. Næmingurin dugir sjálvstøðugt og saman við borgaranum og avvarandi at arbeiða heilsufremjandi og sjúkufyrirbyggjandi, meðan arbeiðið, sum lagt er til rættis, verður gjørt.
8. Næmingurin dugir sjálvstøðugt og í samstarvi við onnur at eyðmerkja, tilrættisleggja, útinna og eftirmeta arbeiðsuppgávur og arbeiðstilgongdir sínar í mun til fastlagdar dygdarskipanir og áseting av tænaustøði.
9. Næmingurin dugir at arbeiða stuðlandi og nýta samskifti sum amboð fyri at leggja lunnar undir eitt professionelt og tvørfakligt virkisrúm og fyri at skapa eitt umhvørvi, ið fyrirbyggir ósemju og harðskap.
10. Næmingurin dugir at skjalfesta fakliga arbeiðsuppgávur sínar í viðkomandi skjalfestingarskipanum og eisini at virka sambært galdandi reglum um fráboðanar- og tagnarskyldu.
11. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at brúka viðkomandi vælferðartøkni og talgild hjálpitól.
12. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at nýta almennar meginreglur um reinføri fyri at avbróta smittuvegir
13. Næmingurin dugir sjálvstøðugt og saman við øðrum at skapa eitt sálarliga og likamliga gott umhvørvi.

Heilsuhjálparaútbúgvingin ástøði 1, inniheldur mál og evnir fyri Grundvitan (GF2) sí lesiætlan.

Førleikamál fyrri heilsurøktaraútbúgvingina

1. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at útinna arbeiðið sum heilsurøktari sambært teimum etisku og lógfestu reglunum, sum fylgja við ábyrgdini sum løggildur heilsupersónur. Næmingurin dugir í tvørprofessionellum samarbeiði at arbeiða sambært ásettu dygdarkrøvum, undir hesum lýsingum av tænaustøði og mannagongdum fyrri sjúklingatrygd
2. Næmingurin dugir at grundgeva og sjálvstøðugt tilrættisleggja, geva og eftirmeta sjúkrarøkt, sum lagar seg eftir grundleggjandi tørvum borgarumans/sjúklingsins út frá einum miðvísium og endurmennandi sjónarhorni.
3. Næmingurin dugir at vera partur av samansettari/kompleksari viðgerðargongd heima hjá borgaranum, og dugir at taka sær av palliativari røkt.
4. Næmingurin dugir við støði í sjúkrarøktarfakligari meting at handfara broytingar í kropsligu og sálarligu sjúkueyðkennum borgarans/sjúklingsins, og dugir eisini at nýta amboð til at varnast tíðliga, um okkurt er áfatt
5. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at arbeiða við fyribyrging, heilsuframa og endurmennning hjá borgara/sjúklingi í mun til vanligastu likamligu og sálarligu sjúkurnar og likamligum førleikeikamissi
6. Næmingurin dugir at taka borgara/sjúkling og avvarðandi við í samstarvinum, undir hesum at vegleiða, eggja til og stuðla við miðvísium samskifti.
7. Næmingurin dugir sjálvstøðugt og í tvørprofessionellum samstarvi at tilrættisleggja, greiða úr hondum og eftirmeta sosialt, mentanarligt, kropsligt og skapandi virksema bæði fyrri einstaklingar og bólkar frá einum endurmennandi sjónarhorni.
8. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at vera við í samstarvi tvørprofessionellt og tvørtum um geirar (tværsektorielt), fyrri at samskipa og tryggja eina samanhangi sjúklinga- og borgaragongd.
9. Næmingurin kann taka sær av at samskipa og vera partur í leiðslu av toymissamarbeiðið, í samband við sjúkrarøkt og sjúklinga/borgaragongdina.
10. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at skamta (medicindispensering) og fyrisita heilivág, sambært galdandi lógir, kliniskar leiðreglur og mannagongdir á arbeiðsplássinum.
11. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at skjalfesta veitta sjúkrarøkt og geva víðari fakliga kunning bæði skrivliga og munnliga.
12. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at brúka hóskaði vælferðartøkni og at taka stig til at seta í verk nýggja vitan og tøkni.
13. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at nýta serligar reglur fyrri reinføri og at bróta smittuvegir, dugir mannagongdir í reinføri, sterilan arbeiðshátt og avbyrging, og dugir eisini at vegleiða borgarar, sjúklingar, avvarðandi, starvsfelagar og sjálvboðin í hesum.
14. Næmingurin dugir, við støði í orku borgarans og hjálpitólum, sjálvstøðugt at tilrættisleggja egið og arbeiði hjá øðrum, eftir ergonomiskum leiðreglum, arbeiðsumhvørvisreglunum og trygdarfyriskipanum.

Skipan av útbúgvingunum

Útbúgvingarnar eru skipaðar í eindum, bæði í ástøðiligu og starvsligu útbúgvingarpørtunum. Skift verður millum undirvísing í skúla og starvsvenjing.

Undirvísingin í báðum pørtum verður lögð til rættis við støði í fortreyt næmingsins, so einstaki næmingurin verður stuðlaður í at røkka málunum í útbúgvingini.

Útbúgvingarnar verða lagdar soleiðis til rættis, at einstaki næmingurin fær eina heildarfatan av teimum krøvum, sum einstaka útbúgvingin setir, í skiftisvirknaði við royndum og førleikum næmingsins.

Fakligir, persónligir og sosialir førleikar skapa eina heild og tilsamans geva yrkisfakligan førleika. Samlaði yrkisfakligi førleikin verður rokkin gjøgnum undirvísing í lærugreinunum og í starvsvenjingini.

Tá ið einstaki næmingurin byrjar útbúgvingina, ger Heilsuskúli Føroya saman við honum, í útbúgvingarbókini, eina útbúgvingarætlan, ið nærri lýsir, hvussu hann røkkur yrkisfakligu og persónligu førleikamálunum, ið fevna um læringar- og menningarførleikar eins og um sosialar førleikar.

Heilsuskúli Føroya hevur yvirskipaðu ábyrgdina av øllum pørtum av útbúgvingunum.

Heilsuskúli Føroya og starvsvenjingarstaðið samstarva um at tryggja eitt gott læringarumhvørvi, so málini í ástøðiligu og starvsligu pørtunum verða rokkin.

Skúlatíðarskeið og starvsvenjing skulu leggjast tilrættis soleiðis, at næmingurin hevur møguleika at menna persónligar førleikar, ið eru viðkomandi fyri heilsuútbúgvingarnar, við skipaðum samrøðum, ávegis í útbúgvingini.

Útbúgvingarbók

Skúlin ger útbúgvingarbók til næmingarnar, har viðurskifti viðvíkjandi útbúgvingini verða nærri lýst. Útbúgvingarbókin inniheldur somuleiðis útbúgvingarætlanina hjá næminginum og skjøl, ið skjalprógva teirra lærutilgongd í teimum ymisku útbúgvingarpørtunum.

Persónlig útbúgvingarætlan

Útbúgvingarnar verða lagdar soleiðis til rættis, at fakligir, persónligir og sosialir førleikar skapa eina heild og tilsamans geva yrkisfakligan førleika. Samlaði yrkisfakligi førleikin verður rokkin gjøgnum undirvísing í lærugreinunum; Yrkislærugreinir, almennar lærugreinir, valfak og í starvsvenjingini. Útbúgvingarætlanin verður brúkt sum stýrisamboð í samrøðum við næmingin í skúlanum og í starvsvenjingini og skal endurskoðast í hvørjum útbúgvingarparti.

Útbúgvingarættanin setur út í kortið útbúgvingarleið næmingsins, við stöði í fortreytum hansara/hennara og færleikamálum fyri útbúgvingarnar, herímillum:

- persónlig og sosial mál
- læru- og menningarmál,
- faklig mál fyri lærugreinir
- starvsvenjingarstøð og mál fyri starvsvenjingartíð
- skjøl um møguligan avriksflutning frá øðrum útbúgvingum ella viðkomandi arbeiðsroyndum
- skjøl við metingum av útbúgvingini

Útbúgvingarbókin og útbúgvingarættanin skulu tryggja, at næmingurin hevur yvirlit yvir útbúgvingina og skal virka sum samstarvsamboð ímillum næming, lærara og starvsvenjingarvegleiðara. Útbúgvingarbókin má ikki fevna um viðkvæmar persónsupplýsingar og allir upplýsingar, ið næmingurin førir fram, skulu viðgerast við virðing fyri næminginum.

KT í útbúgvingunum

Gjøgnum alla útbúgvingina er kunningartøkni eitt týðandi undirvísingaramboð og samskiftisamboð millum skúla, starvsvenjingarstað og næmingar. Í undirvísingini verður KT brúkt bæði sum amboð, námsfrøðiligur arbeiðsháttur og kunningarmiðil. KT- færleiki verður mettur á sama hátt sum lesi-, skrivi- og roknifærleiki. Næmingurin væntast við byrjan av útbúgvingini at hava ávísar færleikar í KT, og kann byggja uppá hesar, í undirvísingini.

Samstarv millum skúla og starvsvenjing

Skúlin tekur stig til samstarv millum skúla og starvsvenjingarpláss, við m.a. vitjanum á starvsvenjingarplássunum og er hetta nærmari lýst í útbúgvingarbókini hjá næmingunum.

Tíðarættan og bygnaður

Í heilsuhjálparaútbúgvingini eru tríggir skúlapartar og tveir starvsvenjingarpartar. Skúlaparturin er í minsta lagi 28 vikur. Starvsvenjingin gongur fyri seg í kommunala eldraðkinum.

Heilsuhjálparaútbúgvingin 15 mánaðir				
Skúli Ástøði I	Starvsvenjing 1	Skúli Ástøði II	Starvsvenjing 2	Skúli Ástøði III
Grundvitan og Heilsufremjan, endurmenning, umsorg og røkt	Á stovni, eldraðkið	..framhald Leikluturinn hjá heilsuhjálparanum	Heimatænastan, eldraðkið, evt. samskipað við stovn	Próvtøkur
14-17 vikur	12 vikur	14-16 vikur	12 vikur	2 vikur

Vegleiðandi vikubýti.

Heilsuhjálparaútbúgvingin inniheldur evnir sum umfata grundvitan innan heilsufakið. Hesi eru partur av undirvísingini í ástøði 1, (GF2) og evnini eru hesi, sí annars námsætlan og lesiætlan.

1. Tað góða arbeiðsplássið
2. Reinføri
3. Heilsufremjan og fyribyrging
4. Borgari við hjartasjúku
5. Praktiskur stuðul
6. Persónlig hjálp
7. Borgari við diabetes typu 2, beinbroyskni
8. Endurmenning og vælfærdartøkni
9. Borgari við KOL og demens
10. Vanligar aldursbroytingar
11. Fyrsta hjálp og eldsløkking

Heilsurøktaraútbúgvingin hevur fýra skúlapartar og tríggjar starvsvenjingarpartar. Skúlaparturin er í minsta lagi 40 vikur. Starvsvenjingin gongur fyri seg innan kommunala eldraøkið, almanna- og heilsuøkið.

Heilsurøktaraútbúgvingin 22 mánaðir							
Skúli Ástøði I	Starvs- venjing 1	Skúli Ástøði II	Starvs- venjing 2	Skúli Ástøði III	Starvsvenji- ng 3	Skúli/Starvs- Venjing 4	Skúli Ástøði IV
Sí niðanfyrri	Grundleggj andi sjúkrarøkt Eldraøkið	Sí niðanfyrri	Somatik- Sjúkrahús, harav 2 vikur fokus samanhangandi borgaratilgongd	Sí niðanfyrri	Psykiatri	Endi psykiatri. Fokus samanhangan di borgaratilgong	verkætla n próvtøk ur
14 vikur	11 vikur	12 vikur	12 vikur	10 vikur	9 vikur	4 vikur	7 vikur

Vegleiðandi vikubýti.

Skúlaparturin - innihald og skipan

Undirvísingin verður lögð tilrættis í tvørfakligum toymum og verður skipað sum temaundirvísing, har lærugreinirnar stuðla undir hvørja aðra. Temaundirvísingin tekur stóði í verkligum umstøðum, undranum ella trupulleikum frá gerandisdegunum í framtíðar arbeiðsøki næminganna.

Gjørd verður ein samskipað undirvísingarætlan fyri hvørt skúlaskeið sær, í samstarvi ímillum lærararnar á skúlanum. Í undirvísingini tvinnast saman tvær ella fleiri lærugreinir fyri at tryggja heildina í útbúgvingini, fyri soleiðis at styrkja fatanina av tvørfakligum samstarvi og fyri at menna persónligu førleikar næmingsins. Fyri at stuðla læringini og fyri at menna samstarvsevni, arbeiða næmingarnir m.a. í bólkum. Temair og mál fyri skúlapartin eru at finna í Námsætlan, biløg.

Ávegis í útbúgvingini kunnu nýtast verkætlanararbeiði, við tí endamálið at:

- menna samstarvsevni
- brúka vegleiðing sum amboð
- vera uppsøkjandi, kannandi, greinandi og eftirmetandi
- lýsa og arbeiða við viðkomandi undranum/evnum
- greiða frá og grundgeva uppgávuorðing í mun til viðkomandi arbeiðsøkið
- brúka henda arbeiðshátt sum inngongd til trupulleikar, evnir, skrivligt og munnligt samskipti
- fyrihalda seg kritiskt til egið verk, tilgongd, lærutilgongd og arbeiðshátt.

Fjarundirvísing verður lutvíst nýtt sum læruamboð í útbúgvingunum og kann skipast sum undirvísing on-line á netinum. Undirvísingin er lærarastýrd og skemaløgd sum vanlig undirvísing, tó við størri smidleika í arbeiðsuppgávuunum. Kravið er at næmingurin skal kunna prógva at honn/hon er virkin í undirvísingini.

Lærugreinar og tímatal

Heilsuhjálparaútbúgvingin

Klokkutímar:

Grundvitan (GF2) íalt

200 t - 7 vikur

Innleiðsla og endi

60 t **2 vikur**

Høvuðsbreyt

Yrkislærugreinar

GV uv. 5 vikur

Leiklutur heilsuhjálparans

70 tímar

+30

Endurmenning

112 tímar

+50

Røkt

100 tímar

+50

Møtið við borgaran

75 tímar

+30

Almennar lærugreinar

Føroyskt

105 tímar (C-stig)

Danskt

55 tímar (D-stig)

Enskt

75 tímar (C-stig)

Náttúrulæra

75 tímar (D-stig)

Valfak 1 vika

25 t

Heilsurøktaraútbúgvingin -

Yrkislærugreinar

Borgara- sjúklingagongdin	75 tímar
Møtið við borgaran, sjúklingin	125 tímar
Endurmenning	150 tímar
Sálarlig sjúka og sjúkrarøkt	160 tímar
Likamlig sjúka og sjúkrarøkt	185 tímar
Heilivágslæra	75 tímar
Dygd og menning	75 tímar

Almennar lærugreinar

Føroyskt	210 tímar (A-stig)
Enskt	125 tímar (B-stig)
Náttúrulæra	75 tímar (C-stig)

Valfak 1 vika 25 t

Almennar lærugreinir eru lagdar inn í heilsuútbúgvingarnar fyri at:

- geva móguleika at søkja víðari í útbúgvingarskipanini
- stuðla undir yrkislærugreinarnar við viðkomandi tilfari fyri útbúgvingarnar
- læra at tulka, greina og perspektivera tekstatilfar og at arbeiða við moralskum og etiskum tvístøðum
- arbeiða við persónligum førleikum, herundir egna hugburði og innlivingarevni
- menna málsliga førleika í sínari heild, millum annað við atliti at skrivligum og munnligum samskipti í arbeiðnum sum røktarstarvsfólk

Vallærugreinar

Innihaldið í vallærugreinunum umfatar evnir innan fyribyrging og heilsufremjan, mest vanligu sjúkurnar ella kropsligar, sálarligar, sosialar og andaligar aldursbroytingar. Eisini kunnu ymisk evni, ið eru uppi í tíðini, takast fram

Vallærugreinirnar verða skipaðar sum evnisvikur, har arbeitt verður í bólkkum og tvørfakligt ímillum skúlaflokkar, fyri at menna persónligar førleikar, herundir samstarvsevni hjá næmingunum.

Heilsuhjálpari 32 klokkutímar.

Heilsurøktari 32 klokkutímar

Taksonomi í skúlapartinum, nærri lýst í lesiætlanini

Í heilsuhjálparaútbúgvingini eru stigin hesi:

Ástøði 1: Vitan um

Ástøði 2: Hegni og førleika til

Í heilsurøktaraútbúgvingini eru stigini hesi:

Ástøði 1: Vitan um

Ástøði 2: Hegni til

Ástøði 3-4: Førleika til

Starvsvenjingarparturin – innihald og skipan

Heilsuskúli Føroya hevur yvirskipaðu ábyrgdina av útbúgvingunum og ger í námskipanini reglur fyri útbúgvingina. Starvsvenjingarstaðið hevur ábyrgd av starvsvenjingarpartinum og leggur starvsvenjingartíðina til rættis, við støði í námsskipanini og útbúgvingarbókini hjá næminginum. Mál fyri starvsvenjing viðløgð biløg.

Starvsvenjingarstaðið skal avgreiða og allýsa ábyrgd, førleikar og uppgávur í samband við vegleiðing, í mun til yrkisbygnaðin á staðnum. Leiðsla og vegleiðarar skulu kenna ábyrgd teirra og endamálið við útbúgvingini og útfrá hesum lýsa lestrarumhvørvi á staðnum.

Starvsvenjingin skal skipast soleiðis, at eitt námsfrøðiligt endamál er við uppgávum, ið næmingurin hevur, útfrá teimum málum, ið eru fyri starvsvenjingarpartarnar.

Partar av starvsvenjingini kunnu fara fram í venjingarstovu á skúlanum.

Starvsvenjingin fer fram á útbúgvingarstøðum, ið eru góðkend av Heilsuskúla Føroya.

Heilsuhjálparaútbúgvingin

Starvsligi útbúgvingarparturin fevnir um ymisk starvsøki innan eldrarøkt.

Starvsligi útbúgvingarparturin verður lagdur soleiðis til rættis, at allir yrkisførleikar verða javnbjóðis umboðaðir á tann hátt, at tað í mest møguligan mun verður tryggjað at næmingurin fær starvsroyndir bæði inni á stovni eins og úti í heimatænastuni.

Starvsvenjingarstaðið virkar fyri, at næmingurin fær upplæring og fjølbroyttar arbeiðs-royndir innan virkni, stuðul, røkt og umsorgan og at næmingurin, við lokna starvsvenjing, lýkur málini, ið eru ásett fyri starvsvenjingarpartin.

Heilsurøktaraútbúgvingin

Starvsligi útbúgvingarparturin fevnir um ymisk starvsøki í eldrarøkt, Almannaverkinum- og heilsuverkinum.

Starvsligi útbúgvingarparturin verður lagdur soleiðis til rættis, at allir yrkisførleikar verða javnbjóðis umboðaðir á tann hátt, at 1/3 fer fram í primerøkinum, 1/3 á somatiskum sjúkrahúsi og 1/3 á psykiatriska økinum.

Starvsvenjingarstaðið virkar fyri, at næmingurin fær upplæring og fjølbroyttar arbeiðsroyndir innan virkni, stuðul, umsorgan, heilsu- og sjúkrarøkt og at næmingurin, við lokna starvsvenjing, lýkur málini, ið eru ásett fyri starvsvenjingarpartin.

Samanhangandi borgara- sjúklingagongdin

Í einum starvsvenjingarparti skal næmingurin, í 2 vikur, arbeiða við samanhgandi borgara- og sjúklingagongdini, har fokus skal vera tvørfakligt samstarv yvir geirar, í samband við innlegging og útskriving. Næmingurin skal enda hetta tíðarskeið við at gera eina verkliga uppgávu í skúlapartinum, við einum dømi úr starvsvenjingini, um samanhgandi sjúklinga- borgaragongdina, nærri lýst í lesiætlan skúlans.

Uppgávan við samanhgandi borgara- sjúklingagongdini í fokus, skal geva næminginum førleikar at arbeiða tvørfakligt og yvir geirar kommunalt, í almanna- og heilsuverkinum.

Vegleiðing í starvsvenjingarpartinum

Einstaki næmingurin fær ein vegleiðara knýttan at sær í starvsvenjingartíðini. Vegleiðarin skal tryggja, at næmingurin fær ítøkiliga upplæring í teimum einstøku málunum í fyri starvsvenjingar-partin. Vegleiðarin heldur kravdar samrøður, útfyllir støðismeting og metir um hvørt næmingurin hevur staðið útbúgvingina ella ikki. Vegleiðarin skal hava viðkomandi heilsufakliga útbúgving, og vegleiðarin skal hava lokið vegleiðaraskeið, ið Heilsuskúli Føroya hevur góðkent. Heilsuskúli Føroya kann gera frávík frá kravinum um lokið vegleiðaraskeið. Sí reglur um vegleiðaraskeið bilag 1.

Yvirskipað ábyrgd hjá starvsvenjingarstaðnum í hesum sambandi er

- at karmarnir eru soleiðis, at næmingurin røkkur málunum fyri starvsvenjingina; bæði fakliga og persónliga
- innleiðsla til virðir og reglur á starvsvenjingarstaðnum í samband við starvsvenjingarbyrjan
- at tryggja at kravdu samrøðurnar I, II og III verða gjøgnumfórdar
- at vegleiðarin hevur tíð og rúm til at taka sær av uppgávum í samband við starvsvenjingina
- at tryggja, at støðismeting verður gjørd útfrá málunum, ið eru fyri starvsvenjingina og útfrá fakligu og persónligu málunum, ið næmingurin hevur sett sær fyri starvsvenjingina
- at tryggja eftirmeting av starvsvenjingartíðini - eftirmetingin skal vera skrivlig og skal latast inn í samband við samrøðu III, áðrenn støðismetingin verður gjøgnumgingin
- tryggja at støðismetingin verður gjøgnumgingin munnliga saman við næminginum.

Leikluturin í vegleiðingini

- hava innlit í fakliga ástøðið og arbeiðshættir og duga at brúka tað í verki
- klára at leggja til rættis eitt starvsvenjingartíðarskeið, sum hóskar til næmingin
- vera tilvitaður um ta fyrimynd, sum ein vegleiðari er fyri ein næming
- vísa samstarvsevnrir og vísa virðing fyri næminginum
- sýna áhuga fyri vegleiðaraleiklutinum
- stuðla næminginum at samantvinna ástøði og starvsvenjing
- stuðla næminginum í at seta orð á ástøðina í gerandisdegnum, við at vera spyrjandi
- at skipa fyri viktigum samrøðum við næmingin, til at umhuga egnar mannagongdir, hugburð og atburð
- at kravdu samrøðurnar verða gjøgnumfórdar og at skrivlig støðismeting verður gjørd útfrá málunum, ið eru fyri starvsvenjingina og útfrá fakligu og persónligu málunum, ið næmingurin hevur sett sær fyri starvsvenjingina
- at næmingurin letur inn skrivliga eftirmeting av starvsvenjingartíðini til samrøðu III

KT í starvsvenjingini

Kunningartøkni er fastur táttur sum samskiftis- og skjalprógvingaramboð í samband við starvsvenjing.

Kravdar samrøður í starvsvenjingarpartinum

Starvsliga útbúgvingin og vegleiðing í hesum parti verður lögð tilrættis soleiðis, at tær stuðla næminginum í at ognar sær, vitan, dugna og førleikar innan útbúgvingina. Næmingurin skal, í hvørjum starvsvenjingarparti, til triggjar kravdar samrøður við vegleiðara sín. Starvsvenjingarstaðið skipar harumframt, ávegis í starvsvenjingini, fyri vegleiðandi samrøðum, ið stuðla menningini hjá næminginum og til grundanir um upplivingar og royndir í starvsvenjingini.

Samrøða I er væntanarsamrøða, har næmingurin og vegleiðarin leggja fram sínar væntanir til tíðina og seta og eftirmeta faklig mál fyri útbúgvingina, umframt persónlig, sosial og læringarmál hjá næminginum, ið sett eru frammanundan í “Persónligu útbúgvingarætlanini”. **Næmingurin hevur ábyrgd av at hava støðismetingina frá fyrrverandi starvsvenjingum við til fyrstu samrøðu á næsta starvsvenjingarstaði.**

Samrøða II og III eru metingarsamrøður, har næmingurin skal metast og hava skrivliga fráboðan um støðið.

Metingar, støðumet og próvtøkur

Støðumet í starvsvenjingarpartinum

Í starvsliga partinum verður fakliga støði næmingsins eftirmett fyri hvønn part sær, í mun til tey mál, sum í námsskipanini eru fyri starvsvenjingarpartarnar. Til samrøðu II skal næmingurin skrivliga hava meting av støðuni. Til samrøðu III í hvørjum starvsvenjingarparti fær næmingurin eitt skrivligt ummæli, støðumet. Í støðumetinum verður tilskilað, um næmingurin hevur staðið/ikki staðið starvsvenjingina og á hvørjum støði. Støðumet, fyri hvønn starvsvenjingarpart sær, skulu sendast skúlanum.

Støðismetingin skal nýtast sum grundarlag fyri at seta mál á næsta starvsvenjingarstaði.

Næmingurin hevur ábyrgd av at hava støðismetingina frá fyrrverandi starvsvenjingum við til fyrstu samrøðu á næsta starvsvenjingarstaði.

Hvør eind í starvsliga útbúgvingarpartinum sær, skal vera staðin, fyri at næmingurin kann halda áfram í útbúgvingini. Næmingur, sum ikki stendur eina eind, kann bert taka eindina umaftur eina ferð (ganga umaftur).

Taksonomi í málunum fyri starvsvenjing

Í málunum fyri starvsvenjingina verður brúkt ein ávís taksonomi fyri at greina tey stig, næmingurin skal røkka í starvsvenjingini. Í heilsuútbúgvingunum verða hesi orð brúkt: Kunneika til, hegni og førleika til. Hugtøkini eru útgreinaði í støðismetingini fyri starvsvenjingina.

Í heilsuhjálparaútbúgvingini eru stigini hesi:

Starvsvenjing I: Vitán um
Starvsvenjing II: Hegni og førleika til

Í heilsurøktaraútbúgvingini eru stigini hesi:

Starvsvenjing I: Vitán um
Starvsvenjing II: Hegni til
Starvsvenjing III: Førleika til

Tá næmingur ikki stendur starvsvenjingina

Um vandi er fyri, at næmingurin ikki stendur starvsvenjingina, skal starvsvenjingarstaðið boða Heilsuskúla Føroya frá hesum í samband við samrøðu II.

Í samband við samrøðu II skal næmingurin hava eina skrivliga meting av støðuni, so móguleiki er fyri at bøta um støðuna, um vandi er fyri at hann ikki stendur starvsvenjingina. Eftir miðvegis samrøðuna, kann eitt starvsvenjingarstað, í samráð við skúlan, undir serligum viðurskiftum, meta at ein næmingur ikki er staðin. Tá næmingur ikki stendur starvsvenjingina, skal skúlin bjóða honum annað starvsvenjingarpláss. Um næmingurin ikki stendur aðru ferð, verður næmingurin mettur “ikki staðin”, og kann hann tí ikki halda áfram við útbúgvingini.

Ávegis støðumet í skúlapartinum

Í almennu- og yrkislærugreinunum verður fakliga støði næmingsins eftirmett við, at støðumet verða givin, eftir hvønn útbúgvingarpart, í mun til málini í námsætlanini og taksonomi.

Innanhýsis eftirmetingar

Heilsuskúli Føroya stílar javnan fyri innanhýsis eftirmeting, so bæði einstaki næmingurin og skúlin fáa greiða vitán um fakliga støðið hjá einstaka næmingi við atlitum til fakligu málunum í lærugreinunum ella í tvørfakligum høpi. Eftirmetingarnar kunnu vera munnligar og skrivligar og taka tær tíðum støði í tvørfakligum viðurskiftum. Eftirmetingarnar kunnu fara fram undir próvtøkulíknandi umstøðum, so einstaki næmingurin fær fatan av, hvussu viðurskiftini fara at verða til endaligu próvtøkuna. Næmingurin hevur skyldu at fara til innanhýsis eftirmetingar, sum skúlin stílar fyri.

Fyri at kunna fara í starvsvenjing skal næmingur í ástøðiliga útbúgvingarpartinum hava fingið í minsta lagi talmetið 02 í øllum lærugreinunum, uttan í enskum. Næmingur, sum ikki stendur ástøðiliga útbúgvingarpartin, kann bert taka ástøðiliga útbúgvingarpartin umaftur eina ferð (ganga umaftur).

Endaligar eftirmetingar

Talmet verða við undirvísingarlok givin í hvørjari lærugrein sær. Í vallærugreinunum fær næmingurin metingina staðin/ikki staðin. Valda evni, verður skrivað í prógvíð.

Fyri at fara til próvtøku skal næmingurin við undirvísingarlok í minsta lagi hava fingið talmetið 02 í yrkislærugreinunum, og ímeðal talmetið 02 í almennum lærugreinum. Í heilsurøktaraútbúgvingini skal náttúrlæra verða staðin við talmetinum 02. Fyri at fara til próvtøku skal næmingurin hava latið inn alt kravt skrivligt avrik sambært ásetingum skúlans.

Yvirlit yvir samrøður, støðumet og próvtøkur í heilsuhjálparaútbúgvingini:

Skúli, ástøði I	Starvsvenjing 1	Skúli, ástøði II -	Starvsvenjing 2 -	Skúli, ástøði III -
Innanhýsis eftirmeting í grundvitan. Støðumet í øllum lærugreinunum 	Samrøða I, II og III Skrivlig støðumet Staðin/Ikki staðin	Støðumet í øllum lærugreinum 	Samrøða I, II og III Skrivlig støðumet Staðin/ikki staðin	2 próvtøkur: - munnlig: ein yrkislærugrein ella almenn lærugrein, ið Mentamálaráðið trekkir út - verklig uppgáva, skrivað í bólki ella einsæris; próvtøkan er munnlig og einsæris

Yvirlit yvir samrøður, støðumet og próvtøkur í heilsurøktaraútbúgvingini:

Skúli, ástøði 1 -	Starvsvenjing 1 -	Skúli, ástøði 2 -	Starvsvenjing 2 -
Innanhýsis eftirmeting Støðumet í øllum lærugreinum	Samrøða I, II og III Skrivlig støðumet Staðin/ikki staðin	Innanhýsis roynd Støðumet í øllum lærugreinum 	Samrøða I, II og III Skrivlig støðumet Staðin/ikki staðin

Skúli, ástøði 3 -	Starvsvenjing 3 - 12 vikur	Skúli ástøði 4	7 vikur
Innanhýsis roynd Støðumet í øllum lærugreinum	Samrøða I, II og III Skrivligt støðumet Staðin/ikki staðin	Staðin / ikki staðin	5 próvtøkur: - Verkætlan, í bólki ella einsæris; próvtøkan er einsæris og munnlig - Munnlig próvtøka í heilivágslera, við støði í skrivligari uppgávu - Munnlig próvtøka í náttúrulæru. - Munnlig ella skrivlig próvtøka í almennu lærugreinunum føroyskt og enskt

Endaligar próvtøkur

Heilsuhjálparaútbúgvingin

Í heilsuhjálparaútbúgvingini skal næmingurin til munnliga próvtøku 2 ferðir, í einari yrkislærugrein ella einari almennari lærugrein, ið Mentamálaráðið trekkir út, harumframt í tvørgreinaligari verkligari uppgávu. Uppgávan kann skrivast í bólkum ella einsæris, próvtøkan er einsæris og er nærri lýst í námsætlanini.

Kravið fyri at standa heilsuhjálparaútbúgvingina er, at endaliga próvtøkuúrslitið, í talmetum og próvtølum er í minsta lagi 02. Næmingurin skal í minsta lagi hava fingið talmetið 02 í yrkislærugreinunum, og ímeðal talmetið 02 í almennum lærugreinum.

Um næmingur ikki stendur verkligu uppgávuna, skal hann skriva hesa ella partar av hesari umaftur. Tá næmingur ikki stendur eina lærugrein ella endaligu uppgávuna, kann næmingurin fara umaftur til próvtøku einaferð. Í serligum førum kann søkjast um at sleppa upp triðju ferð.

Næmingur, ið hevur avriksflutning í einari ella fleiri lærugreinum, skal fyri at fara í starvsvenjing og til próvtøku, hava í minsta lagi 02 í meðal í øllum lærugreinum.

Heilsurøktaraútbúgvingin

Í heilsurøktaraútbúgvingini skal næmingurin til próvtøku 5 ferðir. Einstaki næmingurin skal til munnliga próvtøku í heilivágslæru, náttúrulæru og í endaligari verkætlan. Verkætlanin kann skrivast í bólkum ella einsæris, próvtøkan er einsæris og er nærri lýst í Námsætlanini. Næmingurin skal harumframt til munnliga ella skrivliga próvtøku í almennum lærugreinunum føroyskum og enskum, ið Mentamálaráðið trekkir út.

Til endaligu próvtøkuna fær næmingurin eitt próvtal sambært galdandi próvtalsstiga.

Kravið fyri at standa heilsurøktaraútbúgvingina er, at endaliga próvtøkuúrslitið í talmetum og próvtølum er í minsta lagið 02. Næmingurin skal í minsta lagi hava fingið talmetið 02 í yrkislærugreinunum, og ímeðal talmetið 02 í almennum lærugreinum. Í heilsurøktaraútbúgvingini skal náttúrlæra verða staðin við talmetinum. Í skrivligu verkætlanini uppgávuni skal talmetið vera í minsta lagið 02.

Um næmingur ikki stendur verkætlanina, skal hann skriva hesa ella partar av hesari umaftur. Tá næmingur ikki stendur eina lærugrein ella skrivligu tvørfakligu uppgávuna, kann næmingurin fara umaftur til próvtøku einaferð. Í serligum førum kann søkjast um at sleppa upp triðju ferð.

Próvtøkurnar eru nærri lýstar í námsætlanum.

Næmingur, ið hevur avriksflutning í einari ella fleiri lærugreinum, skal fyri at fara í starvsvenjing og til próvtøku, hava í minsta lagi 02 í meðal í øllum lærugreinum.

Frávik og avriksflutningur

Næmingur kann søkja um avriksflutning (arf) í lærugreinum, ið hann hevur tikið á sama støði ella á hægri støði, enn undirvíst verður í á viðkomandi útbúgving. Søkjast skal um avriksflutning við útbúgvingarbyrjan og áðrenn 14. dagar eru farnir. Næmingur kann fáa avriksflutning fyri eindir ella partar av eindum í starvsliga útbúgvingarpartinum, um hann/hon kann skjálprógva samsvarandi kunnleika á yrkisøkinum. Skúlin metir um og vegleiðir um avriksflutning við skúlabyrjan og næmingurin fyllir út umsóknarblað um avriksflutning, tá útbúgvingin byrjar.

Næmingur, ið hevur avriksflutning í einari ella fleiri lærugreinum, skal fyri at fara í starvsvenjing og til próvtøku, hava í minsta lagi 02 í meðal í øllum lærugreinum.

Vegleiðing sernámsfrøðilig hjálp

Skúlin veitir lestrarvegleiðing í mun til núvernadi lestur og víðari lestur. Eisini vegleiðir skúlin næmingum um móguliga fakliga eykaundirvísing í almennum lærugreinum, har næmingurin ikki er fakliga sterkur. Skúlin vegleiðir um og veitir næmingum, ið hava t.d. lesi- ella skrivitrupulleikar, sernámsfrøðiligan stuðul.

Frávera

Møtiskylda er undir allar útbúgvingini, og øll frávera verður skrásett. Næmingurin kann í mesta lagi hava 10 % fráveru íalt. Um samlaða fráveran, í ástøðiliga partinum íalt ella starvsliga partinum, fyri seg, er meira enn 10%, fær næmingurin fyrru ávaring. Frávera verður gjørd upp í minsta lagi 4 hvørja viku. Skúlin gevur til samans tvær ávaringar um fráveru. Um fráveran heldur áfram eftir aðru ávaring, verður framhaldandi útbúgvingargongdin tikin upp til metingar.

Næmingarnir skulu til eina og hvørja tíð hava móguleika fyri at eftirkanna egna fráveru. Um fráveran verður meir enn 10% í einum starvsvenjingarparti, skal starvsvenjingarstaðið boða Heilsuskúla Føroya frá hesum. Heilsuskúli Føroya hevur ábyrgd av at geva ávaring fyri ov nógva fráveru, bæði í skúlapartinum og starvsvenjingarpartinum í útbúgvingini.

Við longri sjúkralegu er neyðugt við sjúkramelding frá læknanum. Hetta er eisini galdandi fyri námsdagar og starvsvenjing. Í starvsvenjingartíðini galda reglur um sjúkrafráveru og frískmelding ið finnast á einstøku starvsvenjingarplássunum. Næmingarnir skulu upplýsast um reglurnar við byrjan av starvsvenjingini.

Næmingurin kann eftirkanna sína fráveru í talgildari skipan.

Farloyvi

Móguleiki er at fáa farloyvi og barnsburðarfarloyvi frá útbúgvingini, nærri lýst í útbúgvingarbokini hjá næmingunum. Skrivlig umsókn um farloyvi skal latast Heilsuskúla Føroya.

Kærur, sambært kunngerð

§ 42. Kæra um avgerð leiðara skúlans í námsfrøðiligum málum skal latast leiðaranum skrivliga í seinasta lagi 7 dagar eftir, at kærarin hevur fingið skrivliga fráboðan um avgerðina.

Stk. 2. Leiðari skúlans ummælir málið og kærana og gevur síðan kæraranum 7 dagar at gera skrivliga viðmerking til ummælið. Tá viðmerking frá kærara er komin, ella freistin at koma við viðmerking er farin, sendir leiðarin alt tilfarið í málinum til Mentamálaráðið.

Stk. 3. Um næmingurin ikki er myndugur, kann kæran sendast av tí, sum hevur foreldramyndugleikan.

Stk. 4. Mentamálaráðið tekur avgerð um, hvørt avgerð leiðarans fyri Heilsuskúla Føroya skal standa við, ella um avgerðin skal broytast til frama fyri tann, ið hevur kært.

Skilhald

Leiðarin fyri Heilsuskúla Føroya tekur allar ítøkiligar avgerðir í næmingamálum, herímillum um upptøku av næmingum.

Leiðarin ásetur skilhaldsreglur í útbúgvingarþóki, at galda fyri næmingar skúlans. Reglurnar skulu í minsta lagi fevna um.

- 1) atferð, samveru, virðing o.tíl.
- 2) mannagongdir í sambandi við skráseting av næmingafráverum og fráveruorsøkum, og
- 3) mógulig agatiltøk.

Mógulig agatiltøk skulu altíð vera rímulig og hósandi í mun til brotið á skilhaldsreglurnar og kunnu fevna um:

- 1) Námsfrøðiliga ábreiðslu og rættleiðing.
- 2) At geva næmingi skrivliga ávaring.
- 5) Burturvísing.

Metir leiðarin fyri Heilsuskúla Føroya, at námsfrøðilig ábreiðsla og rættleiðing ikki hjálpir næmingi, sum brýtur lestrar- og skilhaldsreglurnar, kann hann nýta hesi agatiltøk:

- 1) Geva næmingi skrivliga ávaring.
- 2) Geva Studna boð um, at næmingurin ikki er lestrarvirkin sbt. § 3 í lógini um lestrarstuðul.
- 3) Burturvísing

Góðkenning av starvsvenjingarplássum

Skúlin góðkennir, sambært lóg um heilsuútbúgvingar, starvsvenjingarstøðini út frá lýsing teirra av starvsvenjingarstaðnum. Góðkenningin tekur somuleiðis støði í námsskipanini og útbúgvingarbókini fyri heilsuútbúgvingarnar og góðkenningarskjal skúlans verður útfyllt til endamálið, og er at finna á heimasíðu skúlans.

Lýsingin skal dagførast tå 5 ár eru gingin frá seinast dagførdu lýsing, og tå ið broytingar eru. Góðkenningarskjalið skal sendast Heilsuskúla Føroya.

Mál fyri starvsvenjing I og II - heilsuhjálparaútbúgvingin

Taksonomi starvsvenjing I:

Málið fyri starvsvenjingina er: at næmingurin ognar sær **vitan um**:

Taksonomi starvsvenjing II:

Málið fyri starvsvenjingina er: at næmingurin ognar sær **hegni og førleika** til:

1. Næmingurin dugir professionelt og sjálvstøðugt at taka sær av persónligari røkt og umsorgan og eisini at veita persónliga og praktiskan stuðul soleiðis, at borgarin kann varðveita møguleikan fyri at fremja lívsmegi sína og lívsgóðsku.
2. Næmingurin dugir at hava sjálvsavgerðarrætt borgarans í huga og samstundis eggja honum til at vera virkin í endurmenning síni, soleiðis at borgarin varðveitir eginumsorgan, trivnað og fær verið so virkin, sum til ber.
3. Næmingurin dugir at arbeiða heilsufremjandi og fyribyrkjandi og at vísa skynsemi, um líkamliga, sálarliga ella sosiala heilsustøða borgarans broytist.
4. Næmingurin dugir sjálvstøðugt og við atliti til lívsstíl og lívskor borgarans at eggja og stuðla borgaranum í mun til heilsuframa og fyribyrjing og eisini at kunna borgaran um viðkomandi privat og kommunal tilboð, undir hesum sambond við netverk og sjálvboðið arbeiði.
5. Næmingurin dugir sjálvstøðugt, út frá fakligari meting, út frá tilmæli hjá Heilsustýrinum og galdandi reglum á økinum, at varnast tekin tíðliga um broytingar og seta tiltøk í verk, millum-annað viðkomandi kanningar, sum hava við gerandislív borgarans at gera.
6. Næmingurin dugir fakliga at meta um føðslustøðu borgarans og fáa viðkomandi átøk í lag, sum hava við kost og føðslustøðu hansara at gera og eisini, hvat tað hevur at týða at sita til borðs og hvønn týðning máltíðin hevur.
7. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at stuðla, vegleiða, seta í gongd og eftirmeta líkamligt, mentanarligt, skapandi og sosialt virksemi saman við borgaranum fyri at stuðla honum í at megna gerandisdagin.
8. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at upplýsa um og stuðla borgaranum í at brúka talgild og onnur hjálptól við venjing og praktiskari hjálp sum mál.
9. Næmingurin dugir fakliga at skjalfesta tilrættisløgd og gjøgnumförd átøk í røktar-, venjingar- og/ella virkisætlanum, sambært leiðreglum á starvsstaðnum og dugir eisini at brúka elektroniskar skalfestingarskipanir á staðnum.
10. Næmingurin dugir við miðvísimum samskipti at fáa í lag, fremja og enda professionella møtið við borgara og avvarandi og eisini at fáa viðkomandi samstarvsfelagar við.
11. Næmingurin dugir at mæta fólki á ein siðiligan, empatiskan og virðiligan hátt og at grunda yvir og grundgeva egnan professionellan leiklut, tá talan er um at menna sambandið millum fólk.

12. Næmingurinn dugir at handfara ósemjur og fyrirbyggja harðskap út frá leiðreglum á starvsstaðnum um arbeiðsumhvørvi.
13. Næmingurinn dugir sjálvstøðugt at flyta ein borgara samsvarandi ergonomiskum meginreglum og dugir sjálvstøðugt at halda hjálptól viðlíka, vegleiða um hetta og dugir at nýta viðkomandi vælferðartøkni.
14. Næmingurinn dugir sjálvstøðugt at nýta meginreglur fyrri reinføri í persónligu røktini og dugir at vera við til at fyrirbyggja smittuspjæðing, sambært galdandi leiðreglum og eisini at vegleiða borgaran og avvarandi um hetta.
15. Næmingurinn dugir at leggja til rættis og útinna egnar uppgávur eftir galdandi lógum og uppgávubýti (delegering), sum er á starvsvenjingarstaðnum og skilir munin herímillum.
16. Næmingurinn dugir sjálvstøðugt at arbeiða innan fyrri egnan førleikakarm og sambært galdandi dygdarkrøvum viðvíkjandi ótilætlaðum hendingum v.m., umframt at samstarva við viðkomandi starvsfelagar og tvørfakligar samstarvsfelagar.

Mál fyri starvsvenjing 1, 2 og 3 í heilsurøktaraútbúgvingini

Taksonomi starvsvenjing 1

Málið fyri starvsvenjingina er: at næmingurin ognar sær **vitan** um:

Taksonomi starvsvenjing 2

Málið fyri starvsvenjingina er: at næmingurin ognar sær **hegni** til:

Taksonomi starvsvenjing 3

Málið fyri starvsvenjingina er: at næmingurin ognar sær **førleika** til:

1. Næmingurin dugir at greiða úr hondum og grunda yvir sjúkrarøktargerðir, undir hesum at nýta sjúkrarøktartilgongdina sjálvstøðugt til at savna saman upplýsingar, eyðmerkja, greina, leggja til rættis, fremja og eftirmeta sjúkrarøkt til borgarar / sjúklingar við grundleggjandi tørvi.
2. Næmingurin dugir at leggja til rættis og seta í gongd heilsufakligar gerðir, við støði í fakligum og kliniskum metingum, undir hesum kannaramboðum (skreening) frá Heilsustýrinum, fyri tíðliga at varnast broytingar í heilsustøðuni, havandi lokalar mannagongdir og leiðreglur í huga.
3. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at eyðmerkja og seta tiltøk í verk, um heilsustøðan broytist hjá borgara/sjúklingi. Har óvæntaðir og torgreiddir spurningar taka seg upp, dugir næmingurin at geva sjúkrarøkt innan fyri sítt starvsøki og sjúkrarøkt, sum hann hevur fingið ábyrgd fyri (delegeret), undir hesum at veita palliativa røkt.
4. Næmingurin dugir at síggja heildina og stuðla borgaranum/sjúklinginum at megna lívið og við hesum sum mál at arbeiða sjálvstøðugt og saman við borgaranum/sjúklinginum fyri, at hann kann endurmennast og koma fyri seg (recovery).
5. Næmingurin dugir sjálvstøðugt og tvørprofessionelt at arbeiða heilsufremjandi, út frá einari heildarfatan fyriryrgja lívsstíllssjúkur, við at vegleiða og eggja borgaran/sjúklingin til at megna lívið.
6. Við endurmenning sum mál, dugir næmingurin sjálvstøðugt at leggja til rættis, geva og eftirmeta umsorgan, praktiska hjálp og persónliga røkt til borgarar við kropsligum, sálarligum og sosialum tørvi.
7. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at leggja til rættis og seta í verk kropsligt, sosialt, mentanarligt og skapandi virksemin og at kunna vegleiða um virkseminstilboð, eisini at taka netverk og sjálvboðin við, í mun til áhuga og tørv borgarans, og stuðla borgaranum/sjúklingum í sjálvir at velja.
8. Næmingurin dugir sjálvstøðugt at forða fyri smittuspjalding út frá galdandi leiðreglum og fyrisettum mál fyri reinføri, undir hesum serliga avtalaðum mannagongdum og arbeiðsháttum, og dugir at vegleiða borgarar, sjúklingar, avvarðandi, starvsfelagar og sjálvboðin um hetta.
9. Næmingurin dugir sjálvstøðugt, sambært leiðreglum og delegation á starvsvenjingarstaðnum at handfara heilivág, eygleiða og skjalfesta árin og hjáárin og samstarva við borgara/ sjúkling um

heilivágssviðgerðina.

10. Næmingurinn dugir at skapa sambond við fólk, soleiðis, at samstarv kann koma ílag við borgara / sjúkling, avvarðandi og sjálvboðin, og at samskifta málrættað og nýta hókandi samskiftishættir.
11. Næmingurinn dugir sjálvstøðugt at seta í verk námsfrøðiligt virkseml og at taka sær av at vegleiða starvsfelagar.
12. Næmingurinn dugir at samskifta soleiðis, at atlit verður tikið til trygdina hjá sær sjálvum og øðrum, og at stuðla sjálvræðisrætt og sjálvsavgerð borgarans / sjúklingsins í mun til ósemjur og harðskap.
13. Næmingurinn dugir sjálvstøðugt at samskifta og skjalfesta fakligar gerðir í viðkomandi skjalfestingarskipanum fyri at tryggja, at sjúkingagongdir eru samhangandi í samlaðu borgara / sjúkingagongdini og fyri, at borgari / sjúklingur í størri mun merkir dygd.
14. Næmingurinn dugir sjálvstøðugt at samskipa og leggja til rættis sítt egna og arbeiðið hjá øðrum og stuðla undir og vera við í toymissamstarvi, sum hevur at gera við at loysa uppgávur hjá borgara / sjúklingsi sambært málum hansara.
15. Næmingurinn dugir at samskipa og vera við í samstarvinum tá borgarin / sjúklingurinn hevur brúk fyri tvørprofessionellum og tvørgeirialigum átaki, og dugir sjálvur at byrja, enda og skjalfesta eina almanna- og heilsufakliga veiting, sum hevur við móttøku, innlegging, útskriving og heimkomu at gera.
16. Næmingurinn dugir sjálvstøðugt at veita sjúkrarøkt og nýta tøkni og leiðreglur, sum taka støði í vitan og evidensi.
17. Næmingurinn dugir at stuðla menningini av góðum atburði í mun til dygdartrygging og sjúkingatrygd í tvørprofessionella samstarvinum.
18. Næmingurinn dugir at vera vandin og stuðla undir menning av arbeiðsumhvørvi, sum er fysiskt og sálarliga gott, undir hesum eisini gera flytingar og meta um plássviðurskifti, sum lúka arbeiðsumhvørvisreglur, og nýtslu av vælferðartøkni.
19. Næmingurinn dugir at grunda yvir og velja neyvt í etiskum og fakligum tvístøðum, sum standast av arbeiðnum sum professionellur heilsupersónur, til dømis í sambandi við tagnarskyldu, at nýta makt, sjúkingarættindi, umsorganarskyldu og fyrilit fyri lívsgóðsku borgarans / sjúklingsins.
20. Næmingurinn dugir at tilrættisleggja og greiða frá um egið arbeiðs- og førleikaumráði sum løggildur heilsupersónur sambært viðkomandi lóggávu og førleikaøkki hjá øðrum.

Bilag: Vegleiðaraskeið

Sambært LØGTINGSLÓG NR. 57 FRÁ 26. MAI 2010 UM HEILSUÚTBÚGVINGAR skal Heilsuskúli Føroya góðkenna starvsvenjingarpláss hjá næmingum í starvsvenjing.

Partur av góðkenningini av starvsvenjingarplássum, er krav um at vegleiðarin hjá næmingum í starvsvenjing hevur luttikið á vegleiðaraskeið, ið Heilsuskúli Føroya skipar fyri ella góðkennir.

Heilsuskúlin skipar fyri vegleiðaraskeiðum, fyri starvsfólk við viðkomandi heilsufakligari útbúgving, innan yrkisøkið hjá heilsuhjálparum og heilsurøktarum. Ein treyt fyri góðkenning av starvsvenjingarplássum er, at skúlin veit hvørjar førleikar vegleiðarin hevur, ið hevur luttikið á vegleiðaraskeið. Luttøka á vegleiðaraskeiði gevur trygd fyri einum ávísam námsfrøðiligum, fakligum støði og innihaldi. Heilsuskúlin kann geva frávik frá vegleiðaraskeiðnum við støði í aðrari útbúgving ella skeiði. Skeiðið fevnir um 60 undirvísingartímar.

Endamál vegleiðaraskeið

At styrkja luttakararnar í teirra leikluti sum vegleiðarar, so teir út frá námsfrøðiligari umhugsan verða førir fyri at útinna vegleiðing í starvsliga partinum av heilsu-útbúgvingunum.

Skeiðsinnihald

- Læringarhættir í ástøði og í verki, læringarstíllur, læringarumhvørvi.
- Umhugsanir (refleksjón)
- At arbeiða við næmingum
  - næmingafortreytir
  - motivasjón
  - samrøður
  - ráðlegging av starvsvenjingartíð og samrøðum
- Námsfrøði í mun til vegleiðaraleiklutin og tilgongd
- Førleikar hjá næmingunum – yrkisligir og persónligir
- Samskipti
- Uppbygnaður av heilsuútbúgvingunum
- Meting og eftirmeting í heilsuútbúgvingunum
  - at byggja upp og seta mál
  - taksonomi
  - støðiseftirmetingar
  - jaligar eftirmetingar